

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W GMINIE KALINOWO
NA ROK 2022**

SPIS TREŚCI

I. PODSTAWA PRAWNA	2
II. WSTĘP	3
III. DIAGNOZA	5
IV. GŁÓWNY PROBLEM	9
V. GŁÓWNY CEL	10
VI. CELE STRATEGICZNE	10
VII. SPOSOBY REALIZACJI WSKAŹNIKÓW OSIĄGNIĘCIA CELÓW	11
VIII. PODMIOTY REALIZUJĄCE GMINNY I PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	18
IX. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	19
XI. DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALK	19
XII. EWALUACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	20
XII. MONITORING REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	21

I. PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych. Aktami prawa obligującymi gminy do podjęcia aktywności w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi oraz umożliwiającymi podjęcie działań w niniejszym zakresie są:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025,

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest zgodny z założeniami dokumentów krajowych podejmujących kwestie choroby alkoholowej, wśród których najważniejszym pozostaje Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 cel operacyjny nr 2: Profilaktyka uzależnień.

II. WSTĘP

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji - zaraz po paleniu papierosów i nadciśnieniu tętniczym. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek właśnie ze spożywaniem alkoholu. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wykazuje, iż alkohol działa szkodliwie na niemal wszystkie tkanki i narządy w organizmie człowieka. Toksyczne działanie alkoholu etylowego powoduje zmiany chorobowe w układach: nerwowym, pokarmowym, krążenia, oddechowym, moczowym, hormonalnym. Alkohol wpływa również na osłabienie systemu odpornościowego, a także wywołuje niedobory witamin i pierwiastków niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania organizmu¹.

Z nadużywaniem alkoholu bezpośrednio powiązane są m.in. problemy przemocy w rodzinie, ubóstwo i wykluczenie społeczne. Osoby uzależnione bardzo często mają również konflikty z prawem. Ponadto alkohol towarzyszy demoralizacji dzieci i młodzieży. Negatywne konsekwencje spożywania alkoholu widoczne są niemalże w każdej dziedzinie życia społecznego. Nadużywanie alkoholu jest problemem nie tylko zdrowotnym, ale również społecznym.

Gmina Kalinowo jest nie jest dużą gminą- liczy około 7000 mieszkańców. Jest gminą wiejską o słabo rozwiniętym przemyśle. Z dostępnych danych wynika, iż na terenie gminy nie występuje znaczący problem nadużywania alkoholu. W Przychodni Leczenia Uzależnień w Ełku zarejestrowanych jest tylko 49 osób w tym 4 kobiety z terenu gminy Kalinowo. W roku 2021 Gminna Komisja skierowała 19 wniosków do sądu rejonowego z wnioskiem o przymusowe leczenie odwykowe. Systematycznie leczy się niewielka liczba osób- 21. W gminie funkcjonuje 13 sklepów i 4 punkty gastronomiczne sprzedające alkohol. Te niewielkie liczby nie świadczą o tym, że mieszkańcy gminy nie piją alkoholu. Piją, nawet dużo piją alkoholu o czym świadczą wzrastające wartości sprzedaży alkoholu za rok 2020 ale picie alkoholu jest powszechnie akceptowane, jest codziennością ,tradycją życia społecznego. W gminie nie występuje duża przestępczość związana z nadużywaniem alkoholu- w 2020 r zatrzymano 24 nietrzeźwych kierowców i 4 osoby nietrzeźwych kierujące rowerem. W gminie zarejestrowanych jest 49 Niebieskich Kart w tym 15 zgłoszeń w GOPS Kalinowo i 34 Nk założone przez Policję. W związku z powyższymi danymi obecny program ukierunkowany jest głównie na profilaktykę i zapobieganie problemom alkoholowym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022 stanowi kontynuację działań profilaktycznych realizowanych w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie Kalinowo w latach ubiegłych. Jego realizację na szczeblu gminnym umożliwia ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i

---

¹ <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzalenie/szkody-zdrowotne>

przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z art. 4¹ pkt. 1 ww. ustawy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

Zadania te w szczególności obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022 opracowany dla gminy Kalinowo uwzględnia cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 w zakresie profilaktyki uzależnień, który jest aktem wykonawczym do ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym. Również w 2021 roku weszła w życie zmiana ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wprowadzająca opłatę od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napojów nieprzekraczającej 300 ml tj. przedsiębiorca hurtowy zaopatrujący przedsiębiorcę detalicznego posiadającego zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży są obowiązani uiszczać opłaty w wys. 25 zł za każdy pełny litr 100% alkoholu pobieranego od napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej nie przekraczającej 300 ml. Opłaty wnoszone za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej nieprzekraczającej 300 ml stanowią w wysokości

1.50% dochód Gminy

2. 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Gmina przeznacza ww środki na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Niniejszy Program jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy Kalinowo.

Zadania określone w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz skierowane są do wszystkich gminy Kalinowo. Ukierunkowane są w szczególności na ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu. Zakładają także ciągły i długookresowy rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, nastawione są na wzrost społecznej świadomości dotyczący tej tematyki, a także doskonalenie współpracy pomiędzy osobami i instytucjami.

Ważnym obszarem polityki społecznej i zdrowotnej jest zapobieganie, ograniczanie i rozwiązywanie problemów wynikających ze szkodliwego spożywania alkoholu. Do mieszkańców gminy Kalinowo są kierowane przede wszystkim działania o charakterze profilaktyczno – konsultacyjnym, których celem jest propagowanie zdrowego stylu życia i zmiana negatywnych postaw.

Program ten zakłada także realizację zadań wchodzących w zakres profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej (tj. kierowanej do jednostek lub grup w zależności od określenia grupy ryzyka). Ponadto uwzględnia system działań pomocowych, skierowanych do osób uzależnionych, osób spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy, jak również do ich rodzin. W celu zapewnienia skuteczności i efektywności wyżej wymienionych działań, należy uwzględnić, iż mają one charakter długofalowy i stanowią kontynuację konsekwentnych oraz systematycznych działań realizowanych na terenie gminy Kalinowo.

Przeprowadzenie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Kalinowo planuje się na rok 2022. Okres pandemii wyłonił nowe zagrożenia społeczne spowodowane min. izolacją oraz ograniczonymi kontaktami międzyludzkimi. Obserwuje się również brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych, wynikiem czego jest częstsze sięganie po środki psychoaktywne. Pogłębiły się także zjawiska depresji oraz agresji w szkołach. Dlatego właśnie postanowiono przeprowadzić planowaną diagnozę w szerszym zakresie tematycznym w 2022 roku.

III. DIAGNOZA

W 2019 r. przeprowadzono ogólnopolskie badanie ESPAD, którego celem było przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych.

W badaniu wzięło udział 2814 uczniów w wieku 15-16 lat oraz 3089 w wieku 17-18 lat.

Wśród młodszych uczniów 51,7 % stanowiły dziewczęta, zaś 48,3% chłopcy. W starszej grupie

uczniów było 51,2% dziewcząt oraz 48% chłopców. Z przeprowadzonych badań wynika, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Wśród badanych osób chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80% uczniów w wieku 15-16 lat a 92,8% wśród uczniów w wieku 17-18 lat. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnastolatków - szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy uczniów natomiast 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych.

Palenie tytoniu jest zachowaniem mniej powszechnym. Chociaż raz w życiu paliło 49,9% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 65,5% uczniów w wieku 17-18 lat. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 23% uczniów grupy młodszej i 35,5% uczniów z gr. starszej. Palenie tytoniu jest obecnie podobnie rozpowszechnione wśród dziewcząt, jak i wśród chłopców². W gminie Kalinowo ostania diagnoza wykonana w 2014 r. informowała, iż w gminie Kalinowo młodzież mniej pije alkoholu, wyższy jest próg inicjacji alkoholowej, większa jest kontrola rodzicielska.

3.1. Wnioski i rekomendacje

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych: oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 -2025 postawiono następujące wnioski oraz rekomendacje :

a) oddziaływania profilaktyczne skierowane do nauczycieli:

- Zwrócenie uwagi nauczycieli na potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego.
- Wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii.
- Wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy.
- Wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawozdawczości.

---

²Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Psychiatrii i Neurologii, 2020 r., s. 3-32

- Kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności.
- Planowanie szkoleń profilaktycznych dla grona pedagogicznego oraz rodziców, co jest warunkiem inicjowania zmian systemowych, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.
- Zorganizowanie spotkań dla wychowawców ze specjalistami z zakresu profilaktyki, podczas których nauczyciele mogliby zdobyć wiedzę na temat sposobów wzmacniania relacji zaufania i budowania zasobów chroniących.

b) oddziaływania profilaktyczne skierowane do młodzieży szkolnej

- Wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych z zakresu szkodliwości spożywania alkoholu, używania wyrobów tytoniowych w tym elektronicznych papierosów.
- Zapoczątkowanie lub rozwijania w szkołach działań z zakresu zapobiegania agresji i przemocy oraz rozwiązywania konfliktów. Preferowane byłyby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych.
- Organizacja szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.
- Udoskonalanie szkolnego systemu przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.
- Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z rekomendacjami oraz dobrą praktyka w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.
- Poszerzenie i podnoszenie jakości oferty psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

c) oddziaływania profilaktyczne skierowane do dorosłych mieszkańców gminy Kalinowo

- Przeprowadzenie wśród mieszkańców gminy Kalinowo kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki przyjmowania substancji psychoaktywnych na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne, które wynikają z ich spożywania.
- Zorganizowania darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami, czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
- Podjęcie działań mających na celu identyfikację obszarów dotyczących występowania

przemocy, poziomu świadomości mieszkańców czym jest przemoc oraz w jaki sposób radzą sobie z nią osoby zarówno jej doświadczające, jak i przejawiające zachowania przemocowe. Na tym etapie, konieczne jest podjęcie systemowych działań, których celem byłoby objęcie opieką psychologiczną oraz wsparciem prawnym osób doświadczających przemocy.

- Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat instytucji oferujących pomoc osobom, które w rodzinach w których występują problemy alkoholowe oraz doświadczających przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
- Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.
- Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD

d) rekomendacje dotyczące warsztatów profilaktycznych:

- Rozwijanie konstruktywnych, prospołecznych i prozdrowotnych postaw.
- Budowanie i rozwijanie zasobów chroniących dzieci i młodzież (m. in. odporności psychicznej, inteligencji emocjonalnej, asertywności, zaufania do osób dorosłych).
- Integrację środowiska szkolnego i budowanie sieci wsparcia społecznego.
- Realizacja warsztatów powinna odbywać się zgodnie z założeniami profilaktyki pozytywnej. Jest ona ukierunkowana na rozwijanie mocnych stron i zasobów, dzięki którym młody człowiek staje się bardziej odporny na działanie czynników ryzyka i innych zagrożeń z otoczenia.
- Formuła warsztatów powinna zakładać aktywne uczestnictwo uczniów w warsztacie, samodzielne wyciąganie wniosków i wykorzystanie procesu edukacji rówieśniczej w zmianie postaw i zachowań na konstruktywne.
- Konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.
- Objęcie uczniów szeregiem zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych. Jest to niewątpliwie dobry sposób na organizowanie czasu wolnego młodych ludzi, za którym przemawia pogląd, według którego dzieci i młodzież angażują się w niepożądane zachowania alkoholowe z nudów, braku alternatywnego zajęcia.
- Pozalekcyjne zajęcia sportowe powinny być połączone ze strategiami profilaktycznymi. Ważne także, by grupa dzieci zagrożona negatywnym wpływem problemów alkoholowych miała możliwość uczestniczyć w specjalnie dla nich przygotowanych zajęciach, min. na zorganizowanych w tym celu koloniach.

· Prowadzenie warsztatów dla dzieci, spotkań z rodzicami i szkoleń dla nauczycieli mających na celu kształtowanie postaw, wzmacnianie umiejętności społecznych oraz zmiany zachowań. Wynika to z faktu, iż najbardziej skuteczne są takie oddziaływania, które dają szansę zmiany postaw jak największej grupy osób, która ma wpływ na podejmowanie przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych. Rodzice i nauczyciele odgrywają tutaj istotną rolę modeli, których obserwują i na których wzorują się uczniowie.

IV. GŁÓWNY PROBLEM

Problem spożywania alkoholu dotyczy nie tylko osób uzależnionych, ale również osób z najbliższego otoczenia. Można prognozować, iż szkodliwe skutki picia alkoholu w przyszłości będą dotyczyły także osób, które piją alkohol w nadmiernych ilościach, co nierozdzielnie związane jest z modelem picia alkoholu, który niestety wciąż jeszcze wymaga intensywnej pracy nad jego zmianą.

Z przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych wynika, iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej, a skala problemu wśród dorosłej części lokalnej społeczności w dalszym ciągu stanowi istotny problem.

Na podstawie przeprowadzonych badań oraz diagnozy problemów społecznych jako problem główny niniejszego Programu określa się: Nadmierne spożywanie napojów alkoholowych na terenie gminy Kalinowo oraz skutki związane z jego nadużywaniem.

V. GŁÓWNY CEL

Głównym celem Programu jest zmniejszenie rozmiarów problemów wynikających ze spożywania alkoholu na terenie Gminy Kalinowo oraz związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.

VI. CELE STRATEGICZNE

1. Zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i

socjoterapeutycznych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

VII. SPOSOBY REALIZACJI I WSKAŹNIKÓW OSIĄGANIA CELÓW

7.1. Zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Cele szczegółowe:

- 1. Zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu i innych świadczeń zdrowotnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.*
- 2. Organizowanie działań skierowanych do dzieci i młodzieży pochodzącej z domów z problemem alkoholowym.*
- 3. Zwiększenie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększenie dostępności do innych form wsparcia.*
- 4. Zwiększenie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów.*
- 5. Wsparcie dla osób współuzależnionych.*
- 6. Rozwijanie systemu kształcenia, doskonalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień.*

Sposób real	
Rozszerzenie oferty edukacyjnej i wsparcia terapeutycznego dla mieszkańców gminy Kalinowo uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu w warunkach ambulatoryjnych.	- Liczba porad oraz osób uzależnionych korzystających z formy wsparcia indywidualnego, . - Liczba porad i osób, które skorzystały z indywidualnych konsultacji motywacyjno-edukacyjnych. - Liczba porad i osób współuzależnionych

	korzystających ze wsparcia terapeutycznego
Umożliwienie korzystania osobom uzależnionym i współuzależnionym z różnych form pomocy po zakończonej terapii	- Liczba osób objętych wsparciem.
Wsparcie instytucji i organizacji działających na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych.	- Liczba osób objętych wsparciem.
Działania wspierające skierowane do dzieci FASD oraz ich opiekunów, m.in. poradnictwo, grupy wsparcia. Szkolenie profesjonalistów na temat FASD.	- Liczba osób objętych wsparciem w związku z działaniami skierowanymi do dzieci z FASD i ich opiekunów
Podnoszenie kompetencji zawodowych specjalistów pracujących z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi oraz	- Liczba szkoleń. - Liczba osób korzystających ze szkoleń.
Inne zadania z zakresu pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, wyniki w trakcie roku.	- Liczba działań oraz osób z nich korzystających.

7.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Zadania w większości realizowane są w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022- - 2026. . Realizatorem działań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie . Niemniej z uwagi na kompatybilność Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach niniejszego celu określa się następujące działania, które prowadzone będą w zakresie profilaktyki przeciwdziałania alkoholizmowi:

Cele szczegółowe:

- 1. Udzielanie osobom doznającym przemocy, pomocy w zakresie poradnictwa psychologicznego,*
- 2. Wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych obejmujących działania z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy w szkołach.*

Sposób realizacji	Wskaźniki
Udzielanie im wskazanej pomocy psychologicznej	- Liczba osób i porad udzielonych przez psychologa, pracowników socjalnych
Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych obejmujących działania z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy w szkołach.	- Liczba zrealizowanych programów oraz liczba osób w nich uczestniczących

7.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Cele szczegółowe:

1. *Poszerzanie i udoskonalanie oferty, rozpowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym: programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej (obejmujących także uzależnienia od nikotyny), skierowanych m.in: do dorosłych, dzieci, młodzieży, rodziców w szczególności, w miejscu nauki i pracy.*
2. *Rozpowszechnianie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia.*
3. *Podnoszenie umiejętności nauczycieli, pedagogów szkolnych w kierunku kreowania nowoczesnych systemów wspomagania uczniów, programów rozwijających kompetencje wychowawcze i sprzyjające kształtowaniu postaw zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.*
5. *Edukacja i informowanie mieszkańców na temat ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia.*
6. *Edukacja dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz rozpoznawania problemów u swoich dzieci. Udzielanie specjalistycznej pomocy.*
7. *Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich rodzin.*
8. *Prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu*

przez dzieci i młodzież.

9. Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykowanie i szkodliwie (wczesne rozpoznawanie i krótka interwencja).

10. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

11. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

Sposób realizacji	Wskaźniki
Profilaktyka w szkołach	
Wspieranie działań i realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych w zakresie profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej.	- Liczba zrealizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach. - Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych.
Wdrażanie i realizowanie innych form oddziaływań profilaktycznych np. debaty szkolne, spektakle, profilaktyczne programy autorskie.	- Liczba realizowanych innych form oddziaływań profilaktycznych. - Liczba osób objętych innymi formami oddziaływań profilaktycznych.
Organizowanie szkoleń dla rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu, tzw. wywiadówek profilaktycznych.	- Liczba szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu skierowanych do rodziców.
Organizowanie szkoleń dla nauczycieli, pracowników placówek oświatowo – wychowawczych, osób pracujących z dziećmi i młodzieżą z zakresu profilaktyki uzależnień, a także udzielania pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.	- Liczba szkoleń zorganizowanych dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą z zakresu profilaktyki uzależnień (w tym: nauczycieli, pracowników oświaty). - Liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień (w tym

	nauczycieli, pracowników oświaty).
Inne zadania z zakresu prowadzenia profilaktycznej działalności w szkołach wynikłe w trakcie roku.	- Liczba działań oraz liczba osób biorących udział.
Profilaktyka pozaszkolna	
Organizacja i wspieranie imprez profilaktycznych, kampanii społecznych, edukacyjnych promujących zdrowy styl życia – wolny od uzależnień i skierowanych do dzieci oraz młodzieży.	- Liczba zorganizowanych imprez profilaktycznych, festynów, pikników, kampanii społecznych, edukacyjnych i innych, w tym także skierowanych do nietrzeźwych kierowców.
Zakup materiałów i artykułów potrzebnych do realizacji programów profilaktycznych i pracy grup wsparcia (książki, artykuły papiernicze, czasopisma edukacyjne, płyty itp.).	- Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zakup materiałów związanych z realizacją programów profilaktycznych.
Inne zadania z zakresu prowadzenia profilaktyki pozaszkolnej wynikłe w trakcie roku.	- Liczba działań profilaktycznych oraz liczba osób z nich korzystających.
Edukacja publiczna	
Współpraca z radiem, telewizją, prasą, korzystanie z social mediów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	
Prowadzenie stałego systemu informacji na temat działań podejmowanych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.	
Organizacja wydarzeń adresowanych do mieszkańców miasta o charakterze profilaktycznym i prorodzinnym w formie: festynów, pikników, kampanii społecznych, edukacyjnych i innych, w tym także skierowanych do nietrzeźwych kierowców.	- Liczba zorganizowanych imprez profilaktycznych festynów, pikników, kampanii społecznych, edukacyjnych i innych, w tym także skierowanych do nietrzeźwych kierowców.
Organizacja szkoleń dla grup zawodowych, które podczas wykonywania obowiązków	- Liczba zorganizowanych szkoleń dla grup zawodowych w tym:

<p>służbowych stykają się z problemem uzależnień:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja szkolenia dla personelu medycznego z zakresu profilaktyki uzależnień z uwzględnieniem pacjentów pijących w sposób ryzykowny i szkodliwy, - organizacja szkolenia z zakresu FASD dla osób udzielających profesjonalnej pomocy w zakresie profilaktyki leczenia uzależnień, - organizacja szkolenia dla przedstawicieli służb mundurowych, pracowników wymiaru sprawiedliwości, kuratorów w zakresie profilaktyki uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> • personelu medycznego, • specjalistów z zakresu FASD, • przedstawicieli służb mundurowych, wymiaru sprawiedliwości, kuratorów, • nauczycieli, pracowników placówek oświatowo-wychowawczych z zakresu profilaktyki uzależnień, a także udzielania pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym. <p>- Liczba osób biorących udział we wskazanych wyżej szkoleniach i programach.</p>
<p>Inne zadania służące propagowaniu profilaktyki alkoholowej wynikłe w trakcie roku.</p>	

7.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Cele szczegółowe:

- 1. Aktywizacja organizacji pozarządowych do realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.*
- 2. Wspieranie działalności ruchów trzeźwościowych i środowisk abstynenckich.*
- 3. Wspieranie i współpraca na rzecz osób i rodzin wykluczonych społecznie w zakresie aktywizacji zawodowej oraz przywracania tych osób do pełnienia ról społecznych na rynku pracy w ramach działań realizowanych przez centra lub kluby Integracji Społecznej*
- 4. Inne zadania wynikłe w trakcie realizacji Programu*

Sposób realizacji	Wskaźniki
<p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania z zakresu zapobiegania uzależnieniom oraz dofinansowanie projektów przez nich stworzonych dotyczących pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba projektów dofinansowanych z zakresu pracy z rodzinami zagrożonymi alkoholizmem. - Liczba osób korzystających z projektów.

z rodzinami zagrożonymi alkoholizmem.	
Współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych.	- Liczba grup samopomocowych w gminie
Wspieranie działalności Klubu Integracji Społecznej (KIS), Centrów Integracji Społecznej (CIS),	- Ilość programów prowadzonych przez KIS, CIS, skierowanych do osób wykluczonych społecznie.

7.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Cele szczegółowe:

1. *Zmniejszenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.*
2. *Działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.*

Sposób realizacji	Wskaźniki
Kontrolowanie przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia, w miarę możliwości z przedstawicielami organów porządku publicznego.	- Liczba kontroli przeprowadzonych w placówkach handlowych i gastronomicznych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. - Liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w związku z naruszeniem warunków sprzedaży określonych w ustawie.
Wizytowanie placówek, co do których zostały złożone wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w przedmiocie lokalizacji.	- Liczba kontroli placówek handlowych i gastronomicznych.
Wnioskowanie o wszczęcie postępowania wyjaśniającego celem cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadku nie przestrzegania zasad obrotu tymi	- Liczba wszczętych postępowań wyjaśniających. - Liczba wydanych opinii (postanowień).

napojami.	
Edukacja właścicieli i sprzedawców placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	-ilość przeszkolonych sprzedawców
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.	- Liczba prowadzonych postępowań o zobowiązanie do leczenia odwykowego. - Liczba rozmów motywujących przeprowadzonych z osobami uzależnionymi i wnioskodawcami. - Liczba spraw skierowanych do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
Inne zadania związane z działalnością Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynikłe w trakcie roku.	- Liczba osób skierowanych do lekarzy biegłych. - Liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolnie.

VIII. PODMIOTY REALIZUJĄCE GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Pełnomocnik Wójta Gminy Kalinowo ds. Profilaktyki Alkoholowej i Narkomanii.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Przychodnia Leczenia Uzależnień wchodząca w skład struktur „PRO – MEDICA” w Ełku Sp. z o. o. w zakresie prowadzenia terapii dla osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych i osób współuzależnionych.
5. Ośrodek Terapii Uzależnień w Starych Juchach.
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie
8. Komenda Powiatowej Policji w Ełku.
9. Sąd Rejonowy w Ełku.
10. Instytucje, organizacje, stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
11. Profesjonalnie przygotowani realizatorzy rekomendowanych programów profilaktycznych.

MIEJSCE REALIZACJI ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Urząd Gminy Kalinowo
2. Szkoły podstawowe na terenie gminy Kalinowo

3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Kalinowie
4. Przychodnia Leczenia Uzależnień w Ełku.
5. Organizacje pozarządowe mające w swoich celach statutowych profilaktykę uzależnień.

IX. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Kalinowie są środki finansowe znajdujące się w budżecie gminy Kalinowo na 2022 rok (Dział 851 Rozdział 85153 oraz Rozdział 85154). Środki pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Środki z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą być wykorzystane na realizację gminnych programów profilaktycznych. Ponadto, działania mogą być współfinansowane ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Należy pamiętać, że podczas realizacji niniejszego Programu gmina zobowiązana jest do przestrzegania ustawowego wymogu, aby każde zadanie finansowane w jego zakresie miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. Finansowanie Programu zostało ujęte w budżecie gminy Kalinowo na rok 2022.

XI. DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

11.1. Charakterystyka działań oraz organizacja Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z art. 4¹ ust. 3 oraz art. 25 i art. 26 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, do zadań własnych gminy należy powołanie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kalinowie liczy 4 osoby nie jest podzielona na zespoły, w Komisji wypełniane są zadania przewidziane w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

11.2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Ustala się wynagrodzenie członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości:

- 13% aktualnego minimalnego wynagrodzenia dla sekretarza i pozostałych członków
- 15% aktualnego minimalnego wynagrodzenia dla przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego Komisji

2. Wynagrodzenie przyznawane jest za udział:

- w posiedzeniu Komisji w sprawach leczenia osób uzależnionych od alkoholu,
- w kontroli placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz kontroli realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- w posiedzeniach zespołu opiniującego wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w placówkach detalicznych i gastronomicznych

3. Wypłata wynagrodzenia następuje na podstawie podpisu złożonego na liście obecności na posiedzeniu komisji .

XII. EWALUACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Ewaluacja służy ocenie skuteczności działań podejmowanych w ramach realizacji Programu. Stanowi również podstawę jego modyfikacji. Ewaluacja jest współczesnym wymogiem realizacji każdego programu profilaktyki.

Sposób realizacji:

1. Prowadzenie badań w zakresie:

- pełnego rozpoznania potrzeb populacji osób mających problemy alkoholowe w celu określenia priorytetu działań,
- monitoringu, dostępności, skuteczności, jakości oraz efektywności ekonomicznej różnych kategorii działań,
- monitoringu potrzeb i skuteczności działań profilaktyczno-terapeutycznych wśród dzieci i młodzieży oraz monitoringu szkolnych programów profilaktyki.

XIII. MONITORING REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Realizacja zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok koordynowana będzie przez Pełnomocnika oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sprawozdanie z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przedłożone zostanie Wójtowi Gminy Kalinowo w terminie do 31 marca roku następnego roku.